

Oglaši, pripomjena na
nakup i radnju po temelju
občnog čestaka ili po dogovoru.

Novič za predbrojku, pošte idu-
juju sa napomincima, u poseb-
nicom pošt. štandicama u Puli
na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno oz-
načiti ime, prezime i najkraće
poštu predbrojka.

Tko list na vrieme ne primi,
neka to javi odgovarivaču u
otvorenom pismu, sa koji se
ne plaća poštarina, ake se iz-
vana napiše „Reklamacija“.

Cakovnog računa br. 247-249.

Telefon listare kraj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

(Slogom rastu male stvari, a nesloga sve polcvati). Naredna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi listare J. Krmptić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Spomenica

Hrvatskim i slovenskim zastupnikom
u Boču u poslu talij. sveučilišta.

Vladina nakana za ustrojenje pravnike fakultete s talijanskim naukovnim jezikom u Roveretu, izazvala je na strani Talijana živahnú agitaciju, kojom se namjerava uplivati na vladine krugove i na javnost u tom poslu, da se onemogući ustrojenje te fakultete u Roveretu, te da se potalijansko sveučilište u Trstu.

Svoje stanovište npram namje- ravanom osnuštu talijanskog sveučilišta u Trstu obrazložili su zemaljski zastupnici i politička družila triju pokrajina, koje sačinjavaju austrijsko Primorje, dosta jasno u spomenici*) koju je izručila gosp. predsjedniku ministarstva dr. Koerberu, deputacija, sastoeća od gg. državnih zastupnika dr. Gregorčića i prof. Spinčića te zemaljskoga zastupnika dr. Gregorina.

Na tom stanovištu, kojemu je temeljna točka, da ako ima biti sveučilište ustrojeno u Trstu, valja da bude posve dvojezично (utrakovistično) t. j. talijansko i hrvatsko-slovensko, te da se na svaki način prije rješite toga pitanja zadovolji Slaveni Primorja bar glede najpotrebitijih zahtjeva na školskom polju, na kojem je položaj primorskih Slavena u svakom obziru gori od onoga turskih podanika — stope još uvek: podpisano političko družvo „Edinost“ te hrvati slovenski članovi razpuštenoga tršćanskoga gradskoga zastupstva.

Zahtjevi, postavljeni ministarstvu u gori navedenoj spomenici, jesu tako nárvski i opravdani, da se nije smatrалo potrebitim iste jošte na široko i daleko pred javnošću opravdati. Pošto se pako u zadnje doba, koliko je to iz novina razvidno, šire glasovi, da je čak medju nekojimi Slaveni razpoloženje takovo, da bi pristali na sporazumak s Talijani i to uz cenu podpore zahtjeva na talijansko sveučilište u Trstu, a da se pri tom niti ne spominje kakva protu- usluga od strane Talijana, dozvoljuju si podpisani predložiti slavenskom klubu molbu, da bi se slavnoisiti, kod eventualnih nagadjanja s Talijani obazirao takodjer na težki i nesrefni položaj, u kojem se nalaze primorski Slaveni baš krvnjom i zlohotnošću zastupnikah talijanskog naroda.

Jedino talijansko sveučilište u Trstu smatraju primorski Slaveni ne samo za najgore izazivanje slavenskoga stanovištva te po svojoj velikoj većini slovenske odnosno hrvatske krunovine, već takodjer kao najveću pogibelj za razvitak, dapače za obstanak slavenske narodnosti u Primorju u obće. Tu poznato je veoma dobro, da su se baš putem škola potalijanile, da se još i danas i to

sve jače potalijanjuju mnoge občine u zapadnom dijelu Istre, te da se pomognu pučkih i srednjih škola potalijanjuju već u drugom koljenu svi oni doseljenici, koji u ogromnom broju iz susjednih krunovina pomažu u toli velikoj mjeri pomnožavati stanovništvo grada Trsta.

Bezbrižno slavenska imena u Trstu jošin su dokazom za to, da je Trst zadobio koliko toliko talijanski znacaj jedino uštedi nasilnoga potalijanjenja u talijanskih školama, te da bi Trst pokazivao posve drugo lice, kad bi u njem bila bar jedna slovenska škola. Koli naglijie bi se vršilo to potalijanjenje i kako bi se ono širilo u do suda nezaražene die loje, kad bi se u glavnom gradu te krunovine ustrojilo visoku školu, koja bi proizvodjala činovnike i profesore, uzgojene ne samo talijanskim jezikom već takodjer izključivo i u talijanskom pismu. Pomoću talijanskih činovnika, promjeniše se već do suda u Istri prviobiito hrvatska mjesta u ognjišta talijanske misli i talijanske agitacije, te bjaše moguće, jedva nakon pri znanja ravnopravnosti hrvatskoga odnosno slovenskoga jezika na istrarskih sudovih, poslednjih godina izvojeti slavenskomu rodu bar die lojice onu važnost, koja ga ide po njegovom zemljopisnom položaju kajadranskoj strazi slovenskoga i hrvatskoga naroda.

Jedino talijanskim sveučilištem predalo bi se sav činovnički naraštaj podpunom potalijanjenju, a povrh toga stvorilo bi se u Trstu ognjište za najbesnije političke težnje i agitacije.

Netreba valjda još i napose izlicati, da su baš sveučilišna mladež i sveučilišni profesori najspretniji, najživahniji i takodjer najpripravniji agitatori u svih političkih borbah.

Zar pak da i mi Slovenci, do tično Hrvati pomognemo kod stvaranja takvoga agitacijskoga i raznaruđujućega ognjišta? Čime su si Talijani tu našu namjeravanu pomoć zasluzili?

U Trstu molimo već skoro 20 godina za hiljadu i hiljadu slovenske djece skromne pučke škole, a jedini pozvani čimbenik u talijanskim rukama se nalazeće gradsko viće tršćansko, odrice nam iste sa porugom.

U Istri mojka na temelju službenog priznanja najmanje 120 slavenskih škola, a i starški po većim talijanski sabor, i zemaljski odbor i njegovi članovi u zemaljskom skolskom viće, prosvjeduju i odrču na sve moguće načine ustrojenje takvih škola čak i tamo, gdje su, kao n. p. u Plavljah, stanovnici sami neobično požrtvovnošću sagradili školsku zgradu.

U Gorici su znali tamošnji Talijani mimoći čak i odluke naših najviših sudija i političkih oblasti s tim, da se već jednom ispunje tako skromni, tako naravni i žalibice uvek zahtjevani i izsmijehivani zahtjevi primorskih Slavena za uređenje slavenskoga školstva u Primorju na

Primorski, a dakako osobito tršćanski Slaveni nisu protivni pametnom sporazumu s Talijani, te se takodjer ni ne protive ustrojenju talijanskog sveučilišta, ali ne mogu nikako pristati na to, da se njihovom pomoću zadovolji u narodnom i prosvjetnom obziru već presite Talijane prije, negoli se slavenskomu stanovništvu nedade bar najpripravnija sredstva za prosvjetni razvitak.

U tom smislu izjavljuje se takodjer zastupnici javno u zemaljskih saborih, odnosno u gradskom zastupstvu tršćanskom, te se mora označiti kao veliku zlobu naših protivnika, ako se hoće te uvjetne izjave (uvjetne u tom smislu da se priznaje do duše načelno pravo Talijanom do visih škola, da se pako to pravo u praksi tako dugo nipošto ne može priznati, dok poriču Talijani sami priznati svojim suzemljakom slavenske narodnosti čak i skromne pučke škole) sada izkoristiti kano bezuvjetnu priliku na zahtjev na samotalijansko sveučilište u Trstu. — Primorski Slaveni počeli su se upravo u zadnje doba na političkom i gospodarskom polju razvijati i živilno niciati, te gledaju odvažno u budućnost, takodjer ako su se možda dali koji od njihovih suplemenika iz drugih krunovina zapeljati izvanjskim licem primorskih gradova, te su uslijed toga počeli dvojiti o životnoj snazi primorskih Slavena. — Primorski Slaveni će se dostatno snažnim, da si takodjer sami izvoje ne samo poštovanje i priznanje, već dapače — i o tom smo čvrsto osvjeđeni — takodjer onaj položaj u austrijskom Primorju i na jadranskom moru, koji ih ide po njihovom broju i činjenici, da su po naravi pozvani na to, da drže za njima stojećim južnim Slavenom otvorena vrata u široki svjet.

Ne mole dakle pomoći, već mole, da im u sretnjih i mirnijih odnosajih živući slovenski i hrvatski suplemenici onemoguće njihovu borbu i njihov obstanak tim, da podupiru težnje njihovih protivnika, da si ojačaju protivnički položaj ustrojenjem samotalijanskog sveučilišta u Trstu.

Obzirno na te razloge, zaključio je podpisani odbor političkog društva „Edinost“, sporazumno s hrvatskim slovenskim zastupnicima razpuštenoga gradskoga viće u Trstu, predložiti slavnom klubu molbu:

1.) neka isti pristane na ustrojenje sveučilišta u Trstu samo pod uvjetom, da bude isto utrakovistično, t. j. talijansko i slovensko-hrvatsko.
2.) neka uzrabi svim silama na to, da se već jednom ispunje tako skromni, tako naravni i žalibice uvek zahtjevani i izsmijehivani zahtjevi primorskih Slavena za uređenje slavenskoga školstva u Primorju na

izlaz svakog četvrtka u
podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
nepotpisani ne tiskaju, a
nefrankirani ne primaju.
Preplaćata za poštarnu otoči
10 K. u obče.

5 K. za sejake, 10 K. za
ili K. 5., oda. K. 250 za
pol godine.

Izvan carinice više poštarna.
Plaća i stavlja se u Puli.

Počinjeni broj stoji ro. h., zna-
stali z. h., kol. u Puli, toli-
čiv an.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Taksari J. Krmptić i drug. (Via Strossm.). Kamo neka se
naslovjuju sva prima i pred-
plate.

taj način, koji bi bio dostojan pro-
svjetne države i važnosti Jugoslavenske
za austrijsko carstvo.

Cestovni odbor u Buzetu.

Nedavno bjaše javljeno u ovom listu iz Buzeta, kako se nedá smesti na predsjedničkoj stolici cestovnoga odbora u Buzetu dr. Sandrin, premda se ta stolica već odavna izpod njega lomi i akoprem mu neima na njoj pravoga mjesto. On se ipak na njoj šepira, jer znade, da ga na njoj drži sveroguć zemaljski odbor u Poreču i da su užaludne i najpravednije prituže proti njemu dok imade onaka zaštitnika.

Za danas ćemo opet jednom pokazati da nečuveno postupanje zemaljskog odbora, koji drži umjetno na komilu cestovnog odbora rečenog gospodina i uni-
stuje zakonito konstituiranje novomend-
ovanog odbora.

Pošto je pako naša navada, da svaku tvrdnju i dokazom potvrdimo, evo dekreta zemaljskog odbora, u hrvatskom prevodu, kojim se ukida spomenuto konstituiranje:

Br. 1200.

Poreč 29. februara 1904.
Predsjedničtu kotarskog cestovnog odbora
u Buzetu.

Prihvaćajući utok podnesen pravodobno od interesovanih občinskih zastupnika, unistro je zemaljski odbor svojim zaključkom od dne 27. o. m. pod Br. e. p. 1241 odluku, stvorenu od občinskog zastupstva Roča, u sjednici dne 29. decembra pr. ticeća se imenovanja Petra Pavletića članom cestovnoga odbora u Buzetu.

Uslijed toga postali su nistovni ne samo svi stvoreni zaključci, već takodjer i samo konstituiranje novoga cestovnoga odbora, te dok se novi redovito nekonstituirira, vršiti će svoje dužnosti odbor izabran za prošlo šestogodište.

iz zemaljskog odbora za Istru.

Zemaljski kapetan.

U istinu neznamo kako da okrstimo takvo postupanje zemaljskog odbora! On bo znade, da je to postupanje nepravilno i nezakonito, pa ipak hoće pod svaku silu, da i nadalje oim odborom upravlja muž, koj će imati možda sposobnosti i volje za sve više, nego li za onaj posao.

Gospodu kod zemaljskog odbora ne boli sreća, što tužni naš narod na Buzetini i Ročini već sedam godina uždiše težko pod nesnosnim teretom od 20 po ste na porez za cestovne poslove.

Ona gospoda neće da čuju vapaj na-
segla puka, da mu se ludo nerazbacuje krvavo zlažuće groževje, a on se sirota mora sa blagom svojim ubijati po loših cestah i stazah.

Nušća občinske uprave u Roču i u Buzetu — koje dve občine sačinjavaju kotarski cestovni odbor, — stalno poduzeći shodne korake proti nečuvenoj po-
stupnosti zemaljskog odbora, koji podržaje proti svakom pravu i svakom zakonu ne-
sposobna muža na čelu onog cestovnog odbora. Nači će se valjda jesti koja viša oblast, koja neće dopustiti, da se zakon nogom gazi i da se toliki novac siromašnih porezovnika kroz prozor u more bacca.

Občinske uprave u Buzetu i u Roču valja da dokazuju cesarskim oblastim, kako je izbor občana cestovnoga odbora Pauletića zakonito obavljen i kako se je kasnije posve pravilno i zakonito konstituirao novoizabrani cestovni odbor. Te oblasti nemogu se oglušiti opravdanom vapaju, našega puka neće li, da se za nezakonito postupanje zemaljskoga odbora dozna i kod viših molba, sta im nebi valjda milo bilo.

Štćenik i ljubimac zemaljskoga odbora obitelje je kao predsjednik cestovnog odbora zadnjih sedam godina buzetske i ročke občineare za kakvih 30.000 kruna, a u onom sudbenom kotaru su ceste, osobito prema Dragatu, na Krasu, kod Butora itd. takve, kao da i neima u onih stranah cestovnog odbora. Takvo stanje mora već jednom prestati, neće li više oblasti, da se bude tamošnji narod uzorkos velikim novčanim žrtvama, morao prebijati i penjati po nepristupnih putevima i stazama, kakvih bi se i divokovo plasirao.

P. S. Pošto smo već bili napisali goru razmatranja, primisimo iz prijateljske prepis slijedećeg dopisa c. k. katarskog poglavarstva na zemaljski odbor u Poreču.

U hrvatskom prevodu glasi toj talijanski dopis:

Br. 3195.

C. kr. kot. poglavarstvo

U Kopru dne 4. marta 1904.
Zemaljskom odboru Istra
u Poreču.

Pozivom na Vaš dopis od dne 28. febrara o g. Br. 1200 čast mi je priobediti tomu Odboru, da nemogu smatrati valjanim zaključak zemaljskoga odbora od dne 27. o. m. kojim je taj zem. Odbor uniošio izbor Petra Pauletića kao člana cestovnoga odbora u Buzetu, i to s razloga, što u smislu ustanove §. 15. zakona od dne 6. maja 1896. P. Z. L. Br. 18. pripoznanje valjanosti izbora članova cestovnoga odbora pripada izključivo političkoj oblasti.

Pošto je tako podpisano izpitalo izborni čin i pronašlo ga posve odgovarajućim zakonskim ustanovom, naložio je u smislu §. 16. navedenog zakona konstituiranje odbora, koji se je u istinu konstituirao dne 4. februara o. g.

Predpostaviv to, čast mi je pozvati taj zemaljski odbor, da odustane od svog zaključka i da se proglaši nemadleznim izjaviti se o utoku podnesenom od nekojih občinskih zastupnika u Roču proti izboru Pauletića, koj je već stupio u kriepost.

C. k. namjesnički savjetnik.

Zakon o izboru i konstituiranju cestovnog odbora od god. 1896. govor je jasno, da je jedino i izključivo politička oblast nadležna suditi o valjanosti takvog izbora, a i starški zemaljski odbor usudio se usprkos tomu uistiniti izbor jednoga člana cestovnoga odbora u Roču i samo konstituiranje recenjene odbora. Takvo postupanje doista je težko označiti pravim načizmom.

Zemaljski odbor u Poreču znade bez dvojbe, da je prekoracije svoj djejakrug, da je posegnuo u djelokrug političke oblasti, ali njega za to neboli glava, samo da postigne svoju svrhu. A koja li može biti ta svrha?

Jednostavno ta, da udrži i nadalje na čelu cestovnoga odbora u buzetskom sudbenom kotaru svoga čovjeka, talijanskoga kolodvoda u onom kotaru. Većina onoga odbora nepišta je li to pravo, da li je poštano i zakonito — samo da postigne svoju nečistu svrhu. Ona snuje naime ovako: Unistimo pravilne i zakonitno obavljene izbore jednoga člana i konstituiranje cestovnoga odbora. Protiv našoj odluci prosvjedovati će one dve občine ili će u najgorem slučaju političku oblast u Kopru ukinuti naš zaključak. Protiv takvom ukinuću uložiti ćemo mi utok na vise oblasti i tako će se stvar zavreći. Proći će još koju godinu a medjutim će naš pouzdanički i nadalje na čelu onog cestovnog odbora gospodariti po svoju, na štetu onih nam protivnih občinara. Kusajmo dakle sve, samo da se stvar zategne i da ostane dr. Sandrić i nadalje na onom važnom mjestu.

To je nedostojna igra nesauša sa onim siromašnim pučanstvom, već takodjer i sa jasnom ustanovom zakona.

Nadležne oblasti nebi imale dalje takve igre trptiti jer su one prve pozvane, da stite svetlost zakona i da privave valjanost tim zakonom.

Naši občinari Roča i Buzeta očekuju sa pouzdanjem i punim pravom, od c. k. namjesničtvu, da će jednim potezom pera pozvati učitelje i gazičelje cesarskih zemalja i hrvatskoga naroda na red i da će dati čim prije zadovoljstvu povredjenom pravu našeg puka u buzetskom sudbenom kotaru. Gospodi u Poreču valje dovrknuti glasno i odlučno: prste k sebi!

Skupština na korist „Družbe sv. Cirila i Metoda“.

Pod konac prošloga mjeseca sazvali su hrvatski rodoljubi Bribira, u hrvatskom Primorju javnu skupštinu, kojoj je prisustvovalo preko 2500 osoba i na kojoj se je razpravljalo na korist naše

Družbe*. Trobojni oglasi pribijeni po raznih stranah briširske občine pozivali su rodoljubno občinstvo, da pokrili unaprijed brojno na skupštinu, na kojoj se je imalo odlučiti kako će se priskoci na pomoćnacu plemenitoj „Družbi“. Putanstvo se nije ogušilo rodoljubnom pozivu.

Skupštinu otvorio je predsjednik gosp. Ivan Tomić prijernim nagovorom te pozvao mjestnog kapelana g. Ivana Hajdinu da razloži skupštinicom svrhu sastanka. G. j. Hajdin na to u podujem odusevlenjem govoru prediočio prisutnim tužno stanje istarskih Hrvata koji su u nepostojeći borbi sa pohlepniom i nezasitnim Talijanom, koji posize danonice za njihovom dječicom, da ih pak u talijanskih školama odutje rodu i domu.

Kao užuk „Legi“ reče, ustrojio Hrvati školsko društvo „Sv. Cirila i Metoda“, koje mora da podupire svimi silarni svaki pravi rodoljub, ako nećemo da nam propade hrvatsko pleme u Istri.

Otačenički govor g. Hajdina sledilo je občinstvo veoma pažljivo i na koncu nastavio upravo utrhebesno klanjanje i obožavanje.

Iza njega uze riječ domaći župnik i kanonik preč. Franjo Lorbeck, koji je opisao potrebu i korist naše „Družbe“ te preporučio toplošakupljenim, da ju podupiru nesamo darovi već i kupovanjem njihovih proizvoda, kao što su žigice, cikorijski papir itd.

Nakon toga protišta predsjednik Tomić imena onih rodoljuba, koji će sakupljati milodare za „Družbu“ u svih selih i onima občinama.

Zaključiv skupštinu pozove još jednom sve prisutne, da se sjeti svakom prigodom siromašne hrvatske dječice u tuznoj Istri.

Prije razstanka zapjevaše skupštini odusevljeno „Liepe naša domovino“.

Uspjeh te skupštine bijaše i za same sazivatelje vanredno sjajan. Kroz samih nekoliko dana sakupljeno je po Bribiru blizu 700 kruna. Zauzimanju za našu „Družbu“ u onih stranah dade se prosuditi, iz slijedećih događaja: Drugi dan poslije skupštine dođe Žema se seli u Bribir, da kupi žigice, pa će odmah trgovcu: one hrvatske mi dajte, od kih je čera gospodin plovjan pravil. Jednom sakupljuju dogodio se je u jednoj kući, gdje bijaše mnogo djece, ovaš sluzbenici: Edo dieće majci: „mamo dajte kumparu Osi (Josipu) soldi, zateć i ovaš rodoljubni i bratski čin prijatelja naširočine mora da napuni svakog Istrana iškrešnim zadovoljstvom i dušokom zahvalom.

Dok imade naša „Družba“ ovakvih prijatelja i zagovornika neće i nemože malaksumi u svom požrtvovanom i plemenitom djelovanju.

Mi se zahvaljujemo u име istarske sirotinje najzračnije hrvatskemu pudenstvu rodoljubnog Bribira, zahvaljujemo se napose dijemu zagovorniku naše „Družbe“: g. Tomiću, Hajdinu, Lorbecku itd. koji su teoli pozrtvovao zauzeli za istarsku braću. Ugleđali se u njih ostali rodoljubi širokih hrvatskih zemalja!

Iz carevinskog vijeća.

Beč, 20. marta 1904.

Svaki dan netom minuloga tjedna obdržavala je zastupničku kuću sjednicu od 11. pr. p. do okolo 6. posle podne.

Sjednice su tekle kako sam već poslednji put spomenuta, naime čitalo se je deslovnog interpellacije, za svaku peticiju bilo su po dva poimenična glasovanja, a kadak se je i šlogod malo razpravljalo.

Inače se je mnogo razpravljalo u klubovima, u njihovim parlamentarnim komisijama, i između parlamentarnih komisija, a kadak se je i šlogod malo razpravljalo.

Evo da u kratko o glavnom izvestim.

Radi napadaja na violinistu Kubu lika u Linzu.

Što se još valjda niještom umjetničkom svjetskoga glasa nije nikad nit nigdje dogodilo, to se je dogodilo violinisti Čehu Kubeliku u njemačkom gradu Linzu u pravo barbarstvo. Silom su mu tamošnji Niemci zabranili koncert, porabili su stakla i zrcala u dvorani gdje se je inači prirediti koncert, i na njega samogu su napali, i jedva se je mogao obraniti od podiviljačke svjetline. Tojno morao je iz Linca bježati. Moglo bi je i vidjeti, da Niemci mogu biti učeni, ali da ujutru neimaju. Podiviljali su, u zadnje doba prestali su državili. Zastupnik Stransky interpelovalo je u toj stvari. Koerber mu je

druži dan odgovorio, i nastojao obraniti dosadanje u njezinu težnji za ponjemčivanje postupak redarstva. Napadaj je doista najjužniji pokrajina, učinila je nješto da sad oštire odsudio, ali nije dodgo, da će krive nečuvena. Interpelacija je odulje, i naihće ćemo ju dobiti u cijelosti, jer je iako značajna za naše odnose i naročito za postupak vlade gospodina Koerbera.

Mapadaj na zadružniku čeku kuću u Beču.

Dne 15. t. m. obdržavalo je svećeničko društvo za izložbu marku u VI. kotaru Beča skupštinu, kod koje biješe 800 ljudi prisutno. Poslije 11. u večer istog dana dio njih u blizini XV. kotar Beča pred „zadružnu českou kuću“, tu su napali na neke Čehе, porabili table sa češkim napiši i pobacali ih kroz prozore u kuću te porabili vise prozora i ostatih drugih predmeta. Radi toga barbarskoga napada predsjednik je dne 16. zastupnik Ryba i državni. Pošto ministar-predsjednik nije odgovorio već u toj sjednici, kako je n. pr. glagole nedavni nemira u Pragu, to je Dr. Ryba na svrši sjednice upravio, upit na predsjednika kuće, da li je voljan učiti svoju moć, da ministar-predsjednik odgovori bez zavlačenja na interpelaciju. Ryba govorio je velikim čavstvom, a među njegovim govorom bilo je čelični oštreljivač proti ministru-predsjedniku. Sutra dan je ovaj odgovorio. Redarstvo je napadaj bio posve iznenaden te je prekašno došlo, krviti bit će kažnjeni. Tako je u jezgru glasio odgovor s kojim dakkako interpelanti nebjiju zadovoljni.

Daljnja državljost Niemaca.

Radi djačkih skupnih šetnja, s jedne njemačkih, s drugo slavenstvenih i romanskih, bilo je Belko svećuliste sve do jučer zatvoren. Na čehučkom visokoj školi bilo je takodjer nemira, izazvanih sa strane njemačkih dječaka. Ovim ide na ruku i sam direktor. On je dao skinuti sve nenjemačke table na poljoprivredni, tabele naime za oglašaj dječaka raznih narodnosti. Od vjeku bilo su, sad Niemci ni tega neće, ni poglavici tehnike, koji bar bi morao biti jednake pravedan svim. I radi toga bilo je govor u parlamentu.

Radi imenovanja župnika u M. Lošinju.

Zastupnik Bennati i drugovi interpellovali su ministra bogoslovija i nastavare radi toga, što je presvičeli biskup, služeći se svojim pravom, imenovao sam župnika za M. Lošinj, kad nije htjela občina nikoga predložiti. Bennati i drugovi misle, da je tim povredjeno pravo občine, te zahtijevaju od c. k. vlade, da vrakri imenovanom uvedenje u uživanje svjetovnih dobara skopčanih sa onom župničkom časnicu i službom.

Talijani proti pravnoj akademiji u Roveretu.

Bar. Malfatti, Dr. Rizzi i drugovi upravili su na c. k. vladu upit, hoće li ustanoviti talijansko svećuliste u Trstu. Prezavrsna zastupstva Talijana, i ono grada Rovereta, izjavila se je proti Roveretu. Svi Talijani hodočašće u Trstu, radje nigdje. Tu jednodušnost da se mora postaviti.

Za telefonsku vezu s Opatijom.

Zastupnik Dr. Schucker i drugovi upravili su na ministra trgovine upit, da li je voljan udovoljiti davnog potrebi Opatije, da bude telefonički svećuliste sa svjetom.

Dr. Schucker je liberalni Niemci iz Češke. Njega je potaknuto na tu interpelaciju jedan prijatelj deseci se u Opatiji. Tomu prijatelju Schuckerovom kao i mnogim drugim prikazuje se upravo skandaloznim Što Opatija nije telefonički vezana sa Bečom, Opatija u koju dolazi svjetla sa svih strana. Dr. Schucker bio je doista lojalan, te je naveo da su se već drugi, pozvani više nego ono na to, zauzeli za telefonsku vezu s Opatijom, i obavjetio zastupnika Opatije, da namjerava postaviti tu interpellaciju, pitačući tako rekuru dozvolu da li ju smije postaviti. Ovaj je s tim nesauš bio sporazuman, nego ga je molio da to učini, i zahvalio mu se za to zauzimanje. Možda će se bar suda zasramiti predstavnici c. k. vlade, na koje stvar spada. (Možda bi, da imaju medvedje kože. Op. Un.)

Radi imenovanja dvoju voditelja njemačke privatne škole u Opatiji za c. k. voditelje u Puli.

Zastupnik Spindler i drugovi, niti preko 40, upravili su na ministra bogoslovija i nastavare upit radi toga, što je isti imenovan, za c. k. učitelje na državnoj pučkoj školi za dječake u Puli, dva učitelja njemačke privatne pučke škole u Opatiji, i pustio ih na ovaj poslednji školi tako, da služe na privatnoj školi a ruku plaću iz državne blagovne. (Možda bi, da imaju medvedje kože. Op. Un.)

Radi napadaja na violinistu Kubu lika u Linzu.

Što se još valjda niještom umjetničkom svjetskoga glasa nije nikad nit nigdje dogodilo, to se je dogodilo violinisti Čehu Kubeliku u njemačkom gradu Linzu u pravo barbarstvo. Silom su mu tamošnji Niemci zabranili koncert, porabili su stakla i zrcala u dvorani gdje se je inači prirediti koncert, i na njega samogu su napali, i jedva se je mogao obraniti od podiviljačke svjetline. Tojno morao je iz Linca bježati. Moglo bi je i vidjeti, da Niemci mogu biti učeni, ali da ujutru neimaju. Podiviljali su, u zadnje doba prestali su državili. Zastupnik Stransky interpelovalo je u toj stvari. Koerber mu je

zavjetovao i Hrvati u obstrukciji. Jedva se je kada u klubovih i među klubovima toliko razpravljalo koliko netom minuloga tjedna. Najznamenitiji dogodaj, koji je priznao iz tih razprava, jest taj što su slovenski i hrvatski zastupnici stali u obstrukciju. Zaamebit je to korak naših zastupnika, i nije se učinio nego, nego posle dugih razprava koli u njihovoj parlamentarnoj komisiji toli u njihovom klubu, pa i razpravljati sa Cesij. Nijedan narod neima toliko razloga da porabi proti vlasti najstrijelu sredstva koliko hrvatski i slovenski. Njegovi zastupnici dugo su oklevali, ali su se konakao odulicu. Prije su se držali načela, da neće p. o. i češkoj obstrukciji ništa poduzeti, držali su se za strane. Prvi tjedan ovoga zasjedanja bilo je svakome nijih slobodno podeprati Čehu ili nepoduprati. Mnogi su je podržali. Prošli utorak odlučio je klub njihov stupiti u obstrukciju, i dao to u javnost. Kod te odluke vodili su ih razni razlozi. Vlada Koerberova nastojala je cijelo vrijeme svojega občinstva, da osam Čeha, i da ih pomoći svojim Niemcima utice. Znala je i ona i njezini Niemci, da bi njoj lakš posao bio s drugimi narodima kad bi Čehi utukla. I zadnji čas nastojao je Koerber odvratiti naše od obstrukcije, al uzalud. Djela su jača nego li sve i najljepše riječi. Niemci su svojedobno obstrukcijom pobedili. Kad bi se bilo dopustilo, da bude česka obstrukcija poražena, a tako i svaka druga obstrukcija, bilo bi Niemcem još jače narasta krla, bili bi misili da mogu samo oni obstrukirati i nebi bili dopustili, da so ikomeju narodu što dađe. Kod odluke uzelio se je u obzir i načelo Koerberove vlade, da se naime nema ništa dati nijednom narodu bez sporazuma obiju narodnosti u dotičnoj krunovini. Dok to načelo valja, dolje neimaju narodi, neuživajući svojih prava, otežavati, da njihovim zasjedanjem nješto se ne obstrukcije, al učinju. Djele su načelo obstrukcije, da se ne obstrukcijom pobjedi. Niemci bili su proti Celom upravo državiti, i već su bili učinili osnovu kako će Čehi nasilnim sredstvima survit. Oskad su počeli obstrukuirati Slovenci i Hrvati, palu su njim krla. Obstrukciju Slovenaca i Hrvata učinila je najveći utisak kod Niemaca, kod vlaste i više. Sad se već negovori o nasilnih sredstvih, sad se želi sporazum, Uz nje su takodjer Česi i Rusini nalazeći se u njihovom klubu, da podpori obstrukciju. O nijihovim predložim da Niemci razpravljati.

Slovenci, Hrvati i Talijani.

Poseđovanjem Mlađečeva i pod predsjedanjem njihovoga predsjednika Dr. Patača sastali su se ovih dana na skupni pogovor predstavnika Hrvata, i Slovenaca te Talijana. Pogovarali su se ne bi li se medju sobom sporazunjeli, da pak zajednicki postupaju proti zajedničkom nepristaju. Naravski da je velikih poteklova na putu, ali uz želju i volju, da dođe do takvog sporazuma, kako se potokuje, na obič stranah, moglo bi do njega doći, dakako malo po malo. Dakako da bi to bilo malo po volji c. k. vladi, i ona već dini po svojim siveženjima moguće da toga nebude. Dr. Venexian na skupštinu obdržavajući ovih dana u Trstu, izrazio se je proti svakomu savezu sa Niemci. A da dobije masu, koja naredi dalje od nosa, za se, teko je i nikačva sporazuma, makar i nikačke univerze u Trstu, dok se nezagoni. Talijanom njihovo posjedovanje stanje od Alpa, do mora. Ako se talijanski zastupnici budu držati Dr. Venexiana, onda neće do nikakvog sporazuma. Hrvati i Slovenaca sa Talijani, i znati će se komu, hocoće nečes, služe.

Odročenje carevinskog vijeća.

Bč. 22. marta 1904. Bilje je svakojaka komešnica ovo 15. dana što je carevinsko vijeće zasjedalo. Najviše se je komešalo posljednja dva tri dana, i to radi pitanja, da li da se izbor

ona si jedva probija put u naše kuće. Kao što su glavni štitelji žigica muškeri, tako bi se imale zauzeti i naše majke i sestre živo za štrenje cikorije. Neki imalo bili kuće, gdje je u porabi cikorija, bez družbine cikorije. Za cikoriju kažu nam ženke, da je dobra kano i druge vrste cikorije, pa kad ju već rabimo, uzimamo radje svoju ili družinu nego li tuđu. Narudu za cikoriju prima osim Jugoslovenske tvornice kavinih surovara u Ljubljani također gosp. Milan Greiner na Ricci.

Prošle godine dobila je „Družba“ od prodaje cigaretnih papirica 916 kruna i 67 para. Glavni zaslužni na tom imadečestili nas rođoljub g. Stjepan Gauulin, trgovac u Jelsi (Dalmacija). G. Gamulin će se za stalno pobrinuti, da bude njegov papiric što bolji i da se uzmognе natječaj sa svakim drugim pa će imati od toga i naša „Družba“ veću korist. Preporučamo dakle svim prijateljem naše dječice, da marljivo kupuju ove predmete na korist naše „Družbe“.

Strančarstvo zemaljskog kapetana Rizzi-a. Javili smo onomadne, kako je novi zemaljski kapetan za Istru povodom svog nastupa javio svim občinam Istre, da je preuzeo službu zemaljskog kapetana — posebnom talijanskom okružnicom. Tu talijansku okružnicu dobile su i sve hrvatsko-slovenske občine Istre. Nekoje svjeste između njih, kao ona u Pazinu, Kastvu, Vatolskom itd. prosvjedovale su najoličnije proti tako strančarskom postupanju novog zemaljskog kapetana te nehtjedoše uzelu niti do znanja njegovu na stup.

Ovo bijaša prvi službeni i javni korak novoga zemaljskog kapetana — slado-gorki — za gosp. Rizzi-a. Tim korakom pokazao je, da neckani biti pravednijim ili nepristranijim nego li bijose njegov predšasnik, napraviti većini putanstva Istre. Novi kapetan pokazao je tim, da ostaje doslednim, t. j. da će ostati i nadalje što je bio i prije t. j. strančar ili član strančarske talijanske većine i većine članova zemaljskoga odbora. Pokazao je tim korakom i vladinim krugovom, da su se u njemu ljuto prevarili, ako su možda misili, da će on biti možda za vlas pravedniji i nepristraniji napram Hrvatima i Slovencima Istre nego li bijaše g. Campitelli.

Nu ako je možda još koji dvojio o strančarstvu g. Rizzi-a napravio većini stanovništva Istre, toga će bez dvojbe do dina razočarati njegovo držanje i postupanje u zemaljskom odboru.

U talijanskih novinama čitamo naime pod naslovom: „Hrvatski zahvat na zemlji“ sledeći viest: „Prisjednik zemaljskoga odbora dr. Dinko Trinajstić stavlja je ponovno u zemaljskom odboru predlog, što ga je bio stavio mjeseca septembra 1902. da se riešava slavenski one slavenske spise, koje stignu na zem. odbor. Ostala trojica zemaljskih prisjednika, pozivom također na zaključak stvoren jur do sada, glasovno proti predlogu. Poštovani Rizzi, zemaljski kapetan, smatrajući zaključak zemaljskoga odbora posve zakonitim i opravdanim, nije proglašao za shodno da učeši svoj veto, na što se je bio poštovan Trinajstić prizvao.“

Novi kapetan Istre smatra dakle najdrživoti nepravdu i najsrmatnije strančarstvo većine zemaljskoga odbora, posve zakonitim i opravdanim.

Što imade dakle očekivali većina pučanstva zemlje od takvog poglavara? Ništa dobra! Radi toga valja nam se pripraviti na vrieme i svude, da vratimo milo za dragi tonu ljudima, „pravene“ nam austrijske vlade.

Kot. Lošinj. Jučer na večer primili smo iz Bačke ovu brzojavku: Sada svršili izbori za občinsko zastupstvo. Tekli posve mirno, jednoglasno.

Br. 939.

Oglas natječaja.

U smislu zemaljskoga zdravstvenoga zakona od 18. marta 1874. otvara se ovim, natječaj na mjesto prvog občinskog lečnika u Pazinu. Za ovo lečničko mjesto ustanovljena je godišnja plaća od K 2000 i putni paušal godišnjih K. 400 za polazili jedan put na tјedan mesta Lindar, Gracišće i Pićan. Tu plaću i paušal vući će lečnik iz občinske blagajne u mjesecnim anticipativnim obrocima.

Lečnik će biti dužan lečiti bezplaine siromašne občinske bolestnike i kano zdravstveni referent voditi občinsko zdravstveno uredovanje.

Za pohode bolestnih siromašna izvan Pazina i za druga osobita poslanstva, nadoknadjavati će mu občina putne troškove.

Službena pogodba biti će sklopljena za tri godine, a zatim će ostati valjana samo od godine do godine sve doble, dok se jedna ili druga stranka neodreće tri mjeseca unaprijed.

Molbe, obložene diplomom sveobčeg lečničtvla i svjedočbama dokazujućim poznavanje hrvatskoga (slovenskoga) i eventualno talijanskoga jezika, stališ, austrijsko državljanstvo i drugim eventualnim dokaznicama, imaju biti podnešene podpisanoju do 31. (t. j. do konca) tog mjeseca.

Glavarstvo občine
Pazin, 11. marta 1904.

Občinski glavar:
Dr. Kurelić.

Obaviest.

Radi kojekakvih nepredviđenih momenata nije mogla dosegla moja agrarno-socialna razprava pod tisk, te će istom par mjeseca izaći pod novim naslovom: „Iz kraljevstva naše Bosilje“ — što ovime slavljam do znanja mojim P. n. gg. predstavnici.

Noće predplatne mogu se dakle još obaviti sve do kraja svibnja t. g. Razprava stoji jednu krunu više 20 silita za poštarinu.

Ačim Tončić, pučki učitelj,
Sv. Vid-Malinška (otok Krk).

Izjava.

Ja podpisani Ivan Vrabeć p. d. Krizman iz Dutovlj br. 20, želim što sam već, gospodina župnika Nikolu Žugelju, bivšoga kapelana u Dutovljah, bud pismeno budi umeno vrijedjao, te sve uvrijedljive riječi ovime opozivam.

Sežana 20. marta 1904.

Ivan Vrabeć.

Iznajmljuje se
jedna soba sa pokućtvom
ulica Epulo, 30, I. kat.

OGLAS

Gospodo biciklisti!

Terka „Laurin Klement“ posjeduje najpoznatiju fabriku

MOTOR-BICIKLETA.

Pri naručivanju motora обратите se na

Ivana Novaka u Pazinu

koji će Vam, netom budete zatražili, franko i gratis poslati
cjenik i razmatrači Vam konstrukciju i savršeno
funkcionalitet stroja.

Sa većštovanjem

Ivan Novak.

Istarska Posuđilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplačuju zadružnih dijelova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4½ % kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez hodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14. dana, a tako i veće iznose ako se nije kod uloženja saglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipotek ili na mjenice i zadužnice iz garantije.

Uredovni sati svaki dan po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Družtvena pisarna, blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno, lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

Pčelno - voštene svieće

po kilog. K 4·90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.

Ukreno svieće iz gori imenovanog

vaska, ukrašeno u relifu sa zlatom,

ukrašeno u crvenom i zlatom itd.

kg. po K 8—

Isle ukrašene s odjeljivim eviticanom

kg. po K 8—

Tamjan lugrina, nojfini

kg. po K 8—

granač

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po vrlo miskoj crni

kg. po K 8—

svieće za pegreće po